

1. Onderwerp

Sociale Agenda Flevoland

2. Gedeputeerde staten stellen voor:

1. Kennis te nemen van het plan van aanpak zoals onder punt 5 is opgenomen, bestaande uit:
 - a. Volgorde van te zetten stappen
 - b. Te betrekken partijen
 - c. Te ondernemen acties
 - d. Tijdpad en planning

3. Beschrijving vraagstuk

Op 26 maart 2025 hebben Provinciale Staten het initiatiefvoorstel 'implementatie sociale agenda' (#3363315) aangenomen. In dit statenvoorstel is opgenomen dat het college een Sociale Agenda Flevoland opstelt, waardoor Provinciale Staten de mogelijkheid krijgen om beter sturing te geven op het beleid en uitvoering van de Vitale Samenleving en Brede Welvaart. Deze startnotitie is een eerste stap tot de uiteindelijke sociale agenda.

Bij het opstellen van de sociale agenda hanteren Gedeputeerde Staten de volgende uitgangspunten:

- De programmabegroting 2025 en het coalitieakkoord 'Toekomst voor het nieuwe land: Van, voor en door Flevoland' zullen leidend zijn voor de totstandkoming van de agenda.
- We bouwen voort en leggen verbindingen met bestaand beleid, waaronder Beleidsplan Recreatie & Toerisme Flevoland, de Cultuurnota 2025-2028, Economische Programma 2023 – 2028, Economische Visie 2030, programma Erfgoed van de Toekomst, de Sportnota Samen werken aan een Sportief Flevoland en de activiteiten op gebied van Vitale Samenleving, Zorg & Gezondheid.
- De sociale agenda zal zowel bij de Strategisch Agenda Flevoland als bij de te ontwikkelen Omgevingsvisie worden betrokken;
- Het concept van brede welvaart zal als rode draad dienen binnen de sociale agenda;
- Als handvatten voor de agenda gebruiken we de Monitor Brede Welvaart in Flevoland, het rapport 'Waardevol regeren: sturen op brede welvaart' (Raad van de Leefomgeving en Infrastructuur, 2024) en het rapport 'Elke regio telt!' (RLI, ROB & RVS, 2023).

4. Beoogd effect van het proces/beleid

Sinds deze bestuursperiode zet de provincie zich in voor een vitale samenleving (coalitieakkoord 2023 - 2027). Flevoland staat de komende jaren voor een grote woningbouw opgave, waarbij het aantal woningen en inwoners sterk zal toenemen. In de woondeals met het Rijk heeft de provincie afgesproken om 40.000 woningen te bouwen tot en met 2030, met daarnaast ruimte voor 80.000 woningen in de periode 2030 - 2050, een groei van meer dan 50% (huidige woningvoorraad 188.000 woningen). Dat betekent een doorgroei van de huidige circa 450.000 inwoners naar een geschat aantal van 650.000 inwoners in 2050. Geen enkele andere provincie komt in de buurt van zo'n sterke relatieve groei¹. Dat maakt het juist in Flevoland van essentieel belang om te kijken wat er naast de bouw van woningen verder in onze provincie moet gebeuren om de kwaliteit van leven te behouden en te verbeteren.

Momenteel zijn Flevolandse veelal aangewezen op buurgemeenten buiten Flevoland, in het bijzonder voor werk, zorg, hoger onderwijs en cultuuraanbod. De relatief grote groei van de provincie zorgt niet enkel voor uitdagingen, maar biedt ook kansen voor nieuwe impulsen aan

¹ Ter vergelijking: als Zuid-Holland 100.000 woningen bouwt, dan groeit de woningvoorraad in die provincie met 5%.

voorzieningen. Mensen die in Flevoland (komen) wonen moeten hier kunnen werken, naar school gaan, sporten, recreëren en uitgaan. We moeten ervoor zorgen dat het aantal voorzieningen en faciliteiten in balans blijft met de woningbouwopgave. Voor ons geldt hierbij het adagium: "We bouwen geen huizen, maar we bouwen een (vitale) samenleving". Of zoals het coalitieakkoord het kernachtig samenvat: "We gaan voor maximale bloei, niet maximale groei".

In 2024 heeft het college toegezegd om met de visie op de vitale samenleving te komen. Deze visie zal als leidraad dienen voor de sociale agenda en beschrijft onze ambities naar wat voor samenleving het college streeft.

Onze visie op de Vitale Samenleving

Onze inwoners leven in een prettige omgeving waar het fijn wonen, werken en recreëren is. Werk is niet alleen van belang in financieel-economisch opzicht voor onze inwoners, maar ook belangrijk om mee te doen in de samenleving. Nabijheid en toegankelijkheid van voorzieningen is onlosmakelijk verbonden aan deze prettige omgeving. Voorzieningen als cultuur, onderwijs en zorg zijn nooit ver weg.

De Flevolandse samenleving wordt gekenmerkt door sterke sociale banden en is veerkrachtig. Flevoland is een samenleving waarin mensen gezond, actief en betrokken zijn. Om de sociale cohesie en welzijn te versterken, zetten we in op onder andere recreatie, cultuur en sport om ontmoeting en verbondenheid te faciliteren. Belangrijk hierbij is dat je in Flevoland kan zijn wie je bent. Iedereen telt mee en kan participeren in de maatschappij. We hebben hierbij oog voor de veranderende demografische ontwikkelingen en spelen actief in op de behoeften van de groeiende en vergrijzende bevolking. We stimuleren zelfontplooiing zodat iedereen zijn of haar talenten kan inzetten en blijven groeien – in elke levensfase. Daar waar onze inwoners dreigen niet mee te kunnen komen dient de overheid als vangnet voor kwetsbare groepen.

Brede Welvaart

De groei van het aantal woningen is onlosmakelijk verbonden met een minstens evenredige uitbreiding van voorzieningen, voorzieningen in de breedst mogelijke definitie van het woord. Hierbij speelt één term een prominente rol, brede welvaart. Brede welvaart betreft de kwaliteit van leven hier en nu, en de mate waarin deze al dan niet ten koste gaat van die van latere generaties en/of van mensen elders in de wereld (definitie CBS). Brede welvaart is een breed concept en kijkt naar alles wat mensen als waardevol beschouwen, zoals wonen, natuur en cultuur. Daarbij wordt rekening gehouden met het hier en nu, de toekomstige generaties en de effecten op andere regio's. Het gaat om het totale welzijn van de samenleving in de breedste zin, inclusief hoe keuzes van vandaag impact hebben op morgen. Vitale samenleving is een specifiekere term en richt zich op bepaalde aspecten van brede welvaart, zoals gezondheid en sociale cohesie. Dit begrip is gericht op hoe mensen functioneren binnen de samenleving. Brede welvaart heeft een holistische benadering en houdt dus rekening met alle aspecten die raken aan de kwaliteit van het leven. In de sociale agenda willen we invulling geven aan onze visie op de vitale samenleving, maar wel met een bril van brede welvaart.

5. Plan van aanpak

De sociale agenda zal een overkoepelend en integraal beeld weergeven over wat de provincie doet en welke rol zij heeft op gebied van vitale samenleving en brede welvaart. Hierbij zal de monitor Brede Welvaart een belangrijke rol vervullen, om inzicht te geven in de toestand van de provincie, gemeenten en hun inwoners.

Voor het schrijven van deze startnotitie is input opgehaald uit diverse bronnen (gemeenten, provincies, maatschappelijke organisaties, monitoring en rapportages). Daarom bieden we u naast de startnotitie tevens een werkdocument: *Op weg naar een Sociale Agenda* (#3404498) aan, dat

bouwstenen bevat voor de sociale agenda. Uit de verkennende fase zijn we tot de volgende mogelijke thema's gekomen: (zie werkdocument voor een verdere toelichting)

- Gezondheid en welzijn
- Sociale cohesie (naoberschap)
- Prettige leefomgeving
- Inclusie en participatie

Tijdspad en planning

We bieden deze startnotitie conform de toezegging in het tweede kwartaal van 2025 aan Provinciale Staten aan. Vervolgens willen we graag in september 2025 in gesprek met Provinciale Staten, middels een Beeldvormende Statencommissie, waarin we ook peilen en toetsen. De input die we daar ophalen, zal verwerkt worden in de definitieve versie van de startnotitie, die we in het najaar van 2025 middels een BOB-procedure willen laten vaststellen door Provinciale Staten.

Gedurende het proces dat zal leiden tot vaststelling van de startnotitie, zullen we uiteraard parallel daaraan verder gaan met het vormen van de uiteindelijke sociale agenda. Ons voornemen is dan ook om in de eerste maanden van 2026 de definitieve sociale agenda aan Provinciale Staten aan te bieden, zodat deze tijdig betrokken kan worden bij de Perspectiefnota 2027 – 2030.

Behandeling startnotitie en sociale agenda in Provinciale Staten

Fase	PS ronde	Datum
(concept)startnotitie sociale agenda mededeling	-	26 juni 2025
Informeren: presentatie (concept)startnotitie 'Peilen en toetsen'	Beeldvormend	03 september 2025
Informeren: presentatie definitieve startnotitie	Beeldvormend	26 november 2025
Bespreken: startnotitie	Oordeelsvormend	03 december 2025
Vaststellen: startnotitie	Besluitvormend	17 december 2025
Informeren: input ontwerp kader Sociale Agenda	Beeldvormend	April/mei 2026
Bespreken: ontwerp kader Sociale Agenda	Oordeelsvormend	April/mei 2026
Vaststellen: Sociale Agenda	Besluitvormend	April/mei 2026 ²
Uitvoeringsagenda en voortgangsrapportage	Provinciale Staten	Perspectiefnota 2028-2031
Uitvoeringsagenda en voortgangsrapportage	Provinciale Staten	Perspectiefnota 2029-2032

Om te komen tot een sociale agenda hebben we kennis, ervaring en data nodig. Voor en tijdens het schrijven van de startnotitie zijn we al begonnen met het verzamelen van zoveel mogelijk input en dat zullen we blijven doen voor de sociale agenda. Om tot de benodigde informatie te komen voor de sociale agenda hebben we ieder geval en gaan we (nog) doen:

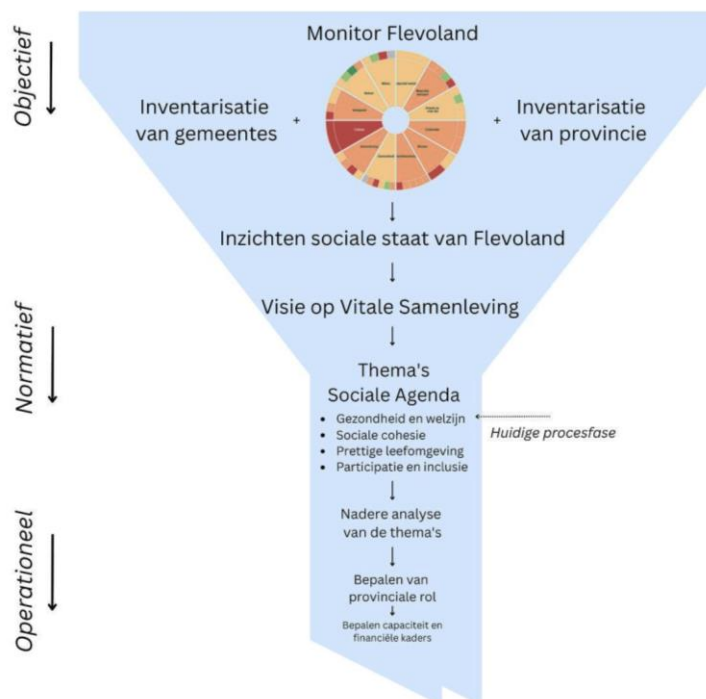
Verzamelen van input voor de Sociale Agenda

Actie	Wie	Planning
Interviews met betrokken partners	Gemeenten in Flevoland; Uitvoeringsorganisaties, zoals Flever, Visit Flevoland en GGD Flevoland; Werkplaats Brede Welvaart Tilburg;	Februari 2025 - december 2025

² Vóór de perspectiefnota van 2027-2030.

Analyse van de (beleids)ontwikkelingen en trends bij partners en overige rijksorganen	Maatschappelijke agenda's gemeenten; Sociale agenda's van andere provincies; Raad van de Leefomgeving en infrastructuur.	Januari 2025 – december 2025
Inventarisatie provinciaal beleid	Collega's van diverse expertiseteams binnen de provincie.	April 2025 – december 2025
Burgerparticipatie Ronde Tafelgesprekken	Inwoners van de provincie Flevoland	Zomer 2025 – december 2025

Het proces om naar een sociale agenda te komen is in onderstaand figuur schematisch weergegeven. De eerste stap is het ophalen van zoveel mogelijk informatie en input bij o.a. andere overheden en data (objectief). Deze informatie leidt tot inzichten in de (sociale) staat van Flevoland. De volgende fase is de normatieve, waarbij de visie als meetlat dient voor de opgaven waarvoor de provincie staat. Voor nu zien wij vier thema's die aansluiten bij enerzijds de visie die wij hebben geformuleerd en anderzijds aansluit bij de opgehaalde input: gezondheid en welzijn, sociale cohesie, een prettige leefomgeving en participatie en inclusie. De laatste fase is de operationalisatie, waarbij we op basis van een nadere analyse op de data in combinatie met kaders, zoals de capaciteit, financiën en provinciale rol komen tot een uiteindelijke sociale agenda en activiteiten.

Figuur 1. Schematische weergave proces tot een sociale agenda.

Participatie

Uit onze inventarisatie bij gemeenten en andere provincies komt naar voren dat participatie een belangrijk onderwerp is. Als we denken en spreken over een vitale samenleving, dan spreekt het voor zich dat we in gesprek gaan met de samenleving. Om tot een verdere concretisering van de sociale agenda te komen, gaan we ieder geval (opnieuw) in gesprek met de gemeenten en diverse maatschappelijke stakeholders, zoals GGD Flevoland, Windesheim en Flevomeer bibliotheken.

Parallel daaraan zullen we beginnen met het betrekken van onze inwoners. Tegelijkertijd moeten we goed in het oog houden dat gemeenten als eerste overheid voor de inwoners – vaak tot op buurtniveau – veel met de inwoners spreken. We moeten geen dingen dubbel doen, maar kunnen wel van elkaars kennis gebruik maken en krachten bundelen. Zo hebben we in Flevoland al een Jongerenraad die we in aanvulling op onze inwonerspeiling gericht vragen kunnen voorleggen. Ook hebben we een Platform Denk Mee Flevoland en hebben we onze provinciale uitvoeringsorganisaties, zoals Flever en Sportservice Flevoland. Deze staan vaak nauwer in contact met de inwoners en zijn ingebed in het netwerk.

Een aandachtspunt in veel participatietrajecten is: het lukt relatief goed om in contact te komen met de welbespraakte deel van onze bevolking, maar het is veel moeilijker om in contact te komen met allerlei kwetsbare groepen. Dat vereist een specifieke aanpak die we in de loop van 2025 verder zullen concretiseren.

(Door)ontwikkeling Monitor Brede Welvaart

De monitor die wij hebben ontwikkeld is een instrument dat inzicht geeft in de toestand van de provincie, gemeenten en hun inwoners. Op basis van de Regionale Monitor van het CBS heeft de provincie Flevoland in juni 2024 een eerste versie van de Monitor Brede Welvaart in Flevoland gepubliceerd, deze is op 27 november 2024 in de Statencommissie EMS behandeld. Deze eerste versie van de monitor gaf een eerste beeld van de brede welvaart in Flevoland in vergelijking met andere provincies.

Naar aanleiding van input uit de expertiseteams, zijn er thema's en indicatoren toegevoegd en gewijzigd. Hierdoor zal de nieuwste versie van de monitor uit twaalf thema's bestaan. Daarnaast was er behoefte om meer diepgaand inzicht te krijgen in de ervaringen van inwoners. In samenwerking met Het PON & Telos heeft de provincie een eerste inwonerspeiling ervaren brede welvaart in Flevoland uitgezet. De nieuwe monitor en de resultaten van de inwonerspeiling zullen naar verwachting in de zomer van 2025 worden gepubliceerd.

6. Toelichting op de kaders

a. Provinciaal kader

In ons Coalitieakkoord 'Toekomst voor het nieuwe land' staat dat wij op het gebied van Vitale Samenleving (en daarmee in de sociale agenda) alleen taken op ons nemen zolang dat iets toevoegt aan wat de gemeenten doen. Als midden-bestuur zijn we voor inwoners en instellingen niet de eerste overheid. Wij richten ons primair op de specifieke taken en opgaven die we hebben gekregen van het Rijk (de zogenaamde medebewindstaken). Daarnaast heeft de provincie autonome taken waarover zij zelfstandig kan beslissen omdat zij die van provinciaal belang acht. In het kader van de invulling van deze autonome taken overziet provincie regionale ontwikkelingen en knelpunten/opgaven die vaak niet stoppen bij gemeentegrenzen. Hierbij ziet de provincie voor zichzelf de volgende rollen:

- Als verbinder die partijen samenbrengt;
- Als aanjager en ondersteuner van relevante ontwikkelingen;
- Als deler van kennis en data met partners.

b. Wettelijk kader

Thema's als gezondheidzorg, en sociale cohesie vallen niet onder de kerntaken van de provincie. Het beginsel van 'open huishouding' geeft ons de bevoegdheid om zelf taken op te pakken die we belangrijk vinden (artikel 124, eerste lid van de Grondwet, de zogenaamde autonome taken). Zoals staat opgenomen in ons coalitieakkoord, nemen we geen taken van andere overheden over, maar kijken wel waar we van toegevoegde waarde kunnen zijn. Dit sluit aan bij de rollen die we voor

onszelf zien. We zien dat ook de meeste andere provincies in aanvulling op de kerntaken een sociale agenda hebben opgesteld en op basis daarvan activiteiten uitvoeren of ondersteunen.

c. Financieel kader

Mede doordat de startnotitie is ontstaan vanuit een initiatiefvoorstel, is er vanuit het coalitieakkoord geen financieel kader meegeven. We beginnen echter niet op nul, want zoals eerder is geschetst, gebeurt er al veel op gebied van vitale samenleving en aantrekkelijk Flevoland. Voor 2025 is er circa 12,5 miljoen euro begroot voor programma 4 uit de programmabegroting, dit is inclusief structurele bedragen die naar bijvoorbeeld Flever en Visit Flevoland gaan.

Momenteel staan we nog aan de start van de Sociale Agenda Flevoland en kunnen nog niet vooruitlopen op de te agenderen activiteiten. Op basis van ervaringen met een Sociale Agenda bij andere vergelijkbare provincies kan indicatief rekening worden gehouden met een bedrag van ca. 250.000 euro per jaar voor de uitvoering. De agenda wordt op basis van voortschrijdend inzicht desgewenst jaarlijks bij de perspectiefnota bijgesteld. Binnen de bestaande begroting zijn momenteel nog middelen beschikbaar vanuit het amendement 'Investeren in de Flevolands woningbouwopgave' (2023, € 500.000 totaal amendement) en het amendement 'Van een Leefbaar Platteland naar een Vitale Samenleving' (2024, € 750.000 totaal amendement).

7. Additionele informatie

Zie bijgevoegd werkdocument Op weg naar een Sociale Agenda Flevoland voor meer additionele informatie.

8. Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de Woo (ja/nee aangeven)
Werkdocument Op weg naar een Sociale Agenda Flevoland	3404498	Ja
Memo beeldvorming startnotitie sociale agenda - september 2025	3402993	Ja
Presentatie Statencommissie EMS - september 2025	3408785	Ja
Initiatiefvoorstel 'Implementatie sociale agenda' - ChristenUnie, SP, PvdD, 50PLUS, FvD, CDA, D66, PVV, BBB, JA21, SLF, SGP, PvdA, GroenLinks	3363315	Ja
Wensen en bedenkingen GS inzake initiatiefvoorstel Implementatie Sociale Agenda	3367430	Ja